

“....

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası’nın 11. maddesinin 2. fıkrasında kanunların Anayasa’ya aykırı olamayacağı belirtilmiş; 152. maddesinde de; “Bir davaya bakmakta olan mahkeme, uygulanacak bir kanun veya kanun hükmünde kararnamenin hükümlerini Anayasaya aykırı görürse veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varırsa, Anayasa Mahkemesinin bu konuda vereceği karara kadar davayı geri bırakır. Mahkeme, Anayasaya aykırılık iddiasını ciddi görmezse bu iddia temyiz merciince esas hükümle birlikte karara bağlanır. Anayasa Mahkemesi, işin kendisine gelişinden başlamak üzere beş ay içinde kararını verir ve açıklar. Bu süre içinde karar verilmezse mahkeme davayı yürürlükteki kanun hükümlerine göre sonuçlandırır. Ancak, Anayasa Mahkemesinin kararı, esas hakkındaki karar kesinleşinceye kadar gelirse, mahkeme buna uymak zorundadır. Anayasa Mahkemesinin işin esasına girerek verdiği red kararının Resmî Gazetede yayımlanmasından sonra on yıl geçmedikçe aynı kanun hükmünün Anayasaya aykırılığı iddiasıyla tekrar başvuruda bulunulamaz.” hükmüne yer verilmiştir.

Anayasa’nın 152. maddesi hükmüne göre, bir davaya bakmakta olan mahkemenin itiraz yoluyla bir kanun/kanun hükmünde kararname hükmünün iptali için Anayasa Mahkemesi’ne başvurabilmesi için iptali istenen kuralın davada uygulanacak nitelikte olması gerekir.

375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’nin ek 10. maddesinin 3. fıkrasının 1. cümlesinde yer alan hükmün, dava konusu işlemin dayanağı olması nedeniyle, ilgili Kanun maddesinin bu davada uygulanacak nitelikte bir kural olduğu anlaşılmaktadır.

375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’ye 11.10.2011 tarihli ve 666 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’nin 1. maddesiyle eklenen ek 10. maddede;

“...

Ekli (II) sayılı Cetvel kapsamında yer alan kadrolara vekaleten atananlara vekalet görevi nedeniyle birinci fıkrada belirtilen ödemeler yapılmaz. Ekli (II) ve (III) sayılı Cetvellerde yer alan kadrolarda bulunan ve ekli (II) sayılı Cetvel kapsamındaki başka kadrolara veya diğer kadrolara vekaleten atanan personele, birinci fıkrada belirtilen ödemeler dikkate alınmaksızın, 657 sayılı Kanunun 86 ncı maddesi hükümleri çerçevesinde ve 175 inci maddesine göre vekaleten atanılan kadrolar için belirlenmiş olan aylık göstergeleri ve ek göstergeler esas alınarak vekalet aylığı ve anılan Kanunun 152 nci maddesi uyarınca yürürlüğe konulan Bakanlar Kurulu kararının vekaletle ilişkin hükümleri uyarınca işgal ettikleri kadrolar ve vekaleten atandıkları kadrolar için belirlenmiş olan zam ve tazminatlarının toplam tutarı esas alınarak zam ve tazminat farkı ödenir.

Diğer kanunların bu maddeye aykırı hükümleri uygulanmaz.

...”

denilmek suretiyle İl Göç İdaresi Müdürlerinin özlük haklarına ilişkin düzenleme yapılmıştır.

375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’nin ekinde yer alan II sayılı Cetvelin 9.sırasında ise, “Aile ve Sosyal Politikalar, Bilim, Sanayi ve Teknoloji, Çevre ve Şehircilik,

Esas Sayısı : 2017/175

Karar Sayısı : 2017/175

Ekonomi, Gıda, Tarım ve Hayvancılık, Gümrük ve Ticaret, Kültür ve Turizm, Milli Eğitim, Orman ve Su İşleri, Sağlık, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlıklarının bakanlık il müdürü ve bakanlık bölge müdürü, Defterdar, İl Emniyet Müdürü, İl Müftüsü, Vergi Dairesi Başkanı, Türkiye İstatistik Kurumu ve Türkiye Yazma Eserler Başkanlıkları, Devlet Su İşleri, Karayolları, Maden Tetkik ve Arama, Meteoroloji, Orman, Tapu ve Kadastro, Vakıflar (...)(4) Genel Müdürlüklerinin bölge müdürü, Sosyal Güvenlik Kurumu ve Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlıkları, Basın-Yayın ve Enformasyon, Göç İdaresi, Spor, Yükseköğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu, Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüklerinin il müdürü, Kamu İktisadi Teşebbüslerinin bölge müdürü kadrolarında bulunanlardan;

...

c) Diğer illerde görev yapanların Ücret Göstergesi 45.800, Tazminat Göstergesi 25.200 olarak belirlenmiştir.

Mevcut duruma göre, İl Göç İdaresi Müdürlerine ek 10. madde ve ekli (II) sayılı Cetvele göre ücret ve tazminat ödemesi yapılabilmesi için bu göreve asaleten atanma şartı aranmıştır. (II) sayılı Cetvelde yer alan kadrolara vekaleten atananların belirtilen ücret ve tazminatlardan yararlanma imkanı bulunmamaktadır.

666 sayılı KHK, 6223 sayılı Kamu Hizmetlerinin Düzenli, Etkin ve Verimli Bir Şekilde Yürütülmesini Sağlamak Üzere Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Teşkilat, Görev ve Yetkileri ile Kamu Görevlilerine İlişkin Konularda Yetki Kanunu kapsamında çıkarılan kanun hükmünde kararnamelerdendir.

Anayasanın 91. maddesinin birinci fıkrasında “Sıkıyönetim ve olağanüstü haller saklı kalmak üzere, Anayasanın ikinci kısmının birinci ve ikinci bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleri ile dördüncü bölümde yer alan siyasi haklar ve ödevler...”in kanun hükmünde kararnamelerle düzenlenemeyeceği belirtilmiştir. Bu kural gereğince, Türkiye Büyük Millet Meclisi, Bakanlar Kuruluna ancak kanun hükmünde kararnameyle düzenlenmesi yasaklanmış alana girmeyen konularda kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verebilir.

Anayasanın 91. maddesinin ikinci fıkrasında ise “Yetki kanunu, çıkarılacak kanun hükmünde kararnamenin, amacını, kapsamını, ilkelerini, kullanma süresini ve süresi içinde birden fazla kararname çıkarılıp çıkarılamayacağını gösterir.” hükmü yer almaktadır.

Bu hükmü göre bir kanun hükmünde kararnamenin Anayasaya uygun olduğunun kabulü öncelikle konu, amaç, kapsam ve ilkeleri yönünden dayandığı yetki kanununa uygun olmasına bağlıdır.

6223 sayılı Yetki Kanunu’nun amacını düzenleyen 1. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (b) bendinde, kapsamına ilişkin düzenlemelerin yer aldığı aynı maddenin (2) numaralı fıkrasının (b) bendi ile bu bendin (7) numaralı alt bendinde ve son olarak ilkeler ve yetki süresine ilişkin hükümlerin yer aldığı 2. maddenin (1) numaralı fıkrasının (b) bendinde, kamu personelinin “atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarından söz edilmiş, ancak mali haklara ilişkin bir ibareye yer verilmemiştir.

Bu durumda, 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’ye 11.10.2011 tarihli ve 666 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’nin 1. maddesi ile eklenen, ek 10. maddenin 3. fıkrasında

Esas Sayısı : 2017/175

Karar Sayısı : 2017/175

yer alan “Ekli (II) sayılı Cetvel kapsamında yer alan kadrolara vekaleten atananlara vekalet görevi nedeniyle birinci fıkrada belirtilen ödemeler yapılmaz.” cümlesinin, 6223 sayılı Yetki Kanunu kapsamında bulunmadığından Anayasa’nın 91. maddesine aykırı olduğu sonucuna varılmıştır.

Diğer taraftan, Anayasa’nın 10. maddesinde, “Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir. ... Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamaz. Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde (..) (İptal ibare: Anayasa Mah.nin 05/06/2008 tarihli ve E. 2008/16, K. 2008/116 sayılı Kararı ile.) kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar.”

18. maddesinde, “Hiç kimse zorla çalıştırılmaz. Angarya yasaktır. ...”

55. maddesinde; “Ücret emeğin karşılığıdır. Devlet, çalışanların yaptıkları işe uygun adaletli bir ücret elde etmeleri ve diğer sosyal yardımlardan yararlanmaları için gerekli tedbirleri alır. ...”

hükümleri yer almaktadır.

Davacının asilde aranan şartları taşıdığı için il müdürlüğüne vekaleten atandığı hususunda tartışma bulunmamaktadır. Bilindiği gibi bir göreve vekaleten atanan personelin icra ettiği görevin gerekleri, sorumlulukları ve üstlendiği riskler hususunda asaleten atanan personelden hiçbir farklılık yoktur. Bu sebeple, ilgili görevi asil ya da vekil olarak yerine getirenlere yapılan ödemelerde farklılığa gidilmesi, bunlar arasında mali hakların düzenlenmesi açısından eşitsizlik oluşturduğu gibi, angarya yasağını ihlal edici niteliktedir. Ayrıca, emeğin karşılığı olan ücretin, hukuki gereklilik olmamasına karşın ödenmemesi sonucunu doğurduğundan söz konusu hükmün, Anayasa’nın 10, 18 ve 55. maddelerine de aykırı olduğu sonucuna varılmıştır.

HÜKÜM

Açıklanan nedenlerle; 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’ye 11.10.2011 tarihli ve 666 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’nin 1. maddesiyle eklenen ek 10. maddenin 3. fıkrasının 1. cümlesinde yer alan “Ekli (II) sayılı Cetvel kapsamında yer alan kadrolara vekaleten atananlara vekalet görevi nedeniyle birinci fıkrada belirtilen ödemeler yapılmaz.” cümlesinin,

Anayasa’nın öncelikle 91. maddesi olmak üzere 10, 18 ve 55. maddelerine aykırı olduğu kanaatine varıldığından iptaline karar verilmesi amacıyla Anayasa Mahkemesi’ne başvurulmasına, Anayasa Mahkemesi’nin konu hakkında vereceği karara kadar davanın geri bırakılmasına, dosyanın Anayasa Mahkemesi kaydına alındığı tarihten itibaren beş ay içinde bir karar verilmezse davanın yürürlükteki hükümlere göre sonuçlandırılmasına, kararın birer örneğinin taraflara tebliğine, iş bu kararla birlikte dava dosyası ve içeriği evrakın çıkarılacak birer onaylı örneğinin Anayasa Mahkemesi’ne gönderilmesine, 28/11/2017 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.”